

OMÓWIENIE WYKONANIA BUDŻETU

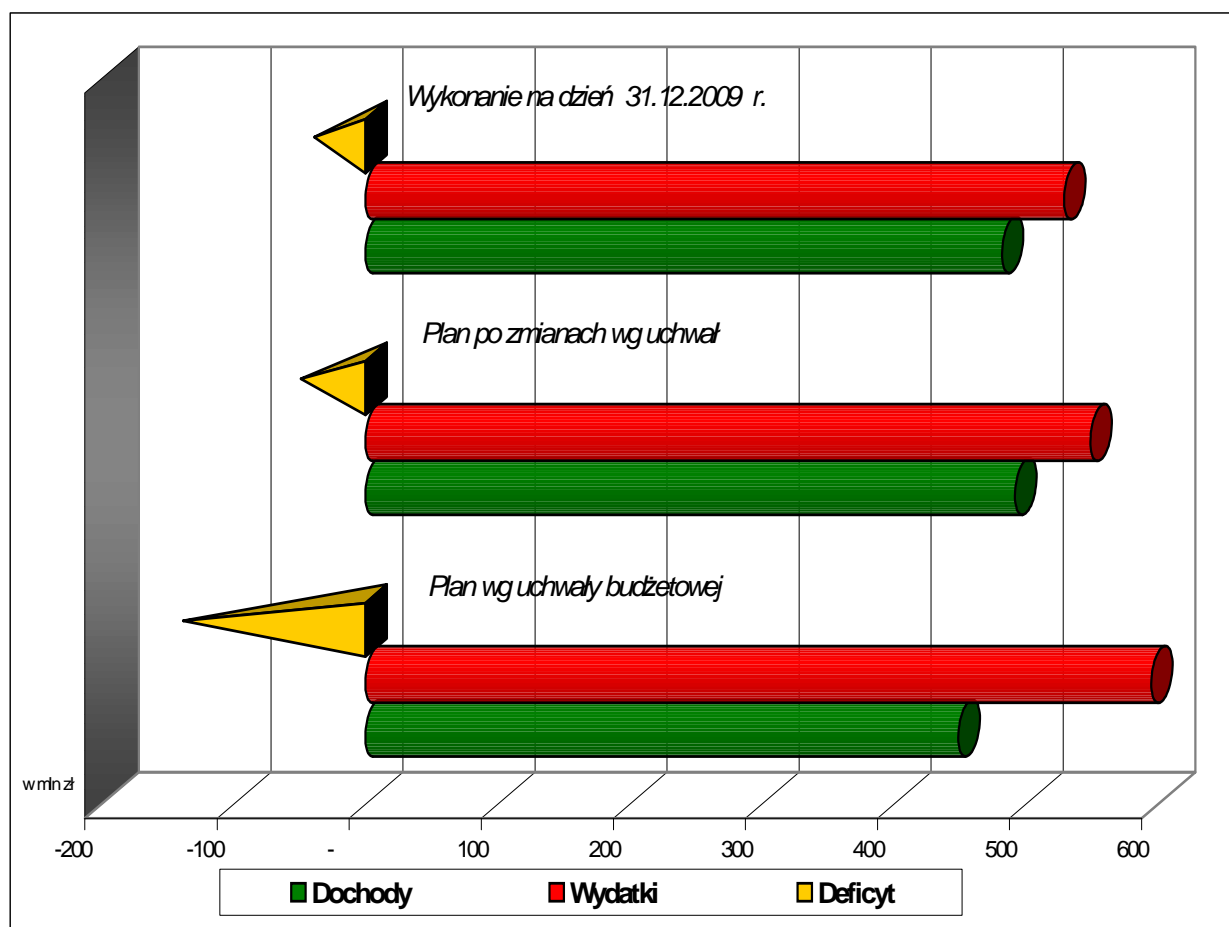
I. Budżet miasta Rybnika przyjęty przez Radę Miasta w dniu 17 grudnia 2008 r. (uchwałą Nr 464/XXXIV/2008) zaplanowany został po stronie dochodów w wysokości **449.300.644,15 zł**, po stronie wydatków w wysokości **595.556.126,10 zł** oraz zakładał deficyt w kwocie **146.255.481,95 zł**.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. budżet miasta, po dokonanych zmianach, zamykał się odpowiednio kwotami:

dochodów 491.589.372,13 zł
wydatków 549.054.472,28 zł.

Skorygowany planowany deficyt budżetu miasta w kwocie **57.465.100,15 zł** postanowiono sfinansować pożyczkami preferencyjnymi oraz wolnymi środkami.

Planowane dochody zwiększono w okresie sprawozdawczym, w stosunku do planu pierwotnego, o 9,4 %, tj. o kwotę 42.288.727,98 zł, zaś planowane wydatki zmniejszono o kwotę 46.501.653,82 zł, tj. o 7,8%. W wyniku dokonanych zmian w planie dochodów i wydatków zaplanowany deficyt budżetowy został zmniejszony o 88.790.381,80 zł.

II. DOCHODY BUDŻETOWE

1. Zwiększenie planu dochodów ogółem (per saldo)	o kwotę	+ 42.288.727,98 zł
1.1. Dochody bieżące		+ 37.723.695,07 zł
- dochody własne		+ 31.678.939,83 zł
* wpływy z podatków		+ 22.067.173,00 zł
* wpływy z opłat		- 125.000,00 zł
* dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe		+ 6.773.142,61 zł
* udział w dochodach uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa		+ 60.600,00 zł
* odsetki od nieterminowo przekazywanych należności		+ 2.440.000,00 zł
* odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych		+ 5.200.000,00 zł
* dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego		+ 559.543,30 zł
* inne dochody należne Miastu na podstawie odrębnych przepisów		+ 11.803.480,92 zł
* udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych		- 13.000.000,00 zł
* udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych		- 4.100.000,00 zł
- subwencja ogólna		+ 4.816.433,00 zł
- dotacje celowe z budżetu państwa		+ 212.919,48 zł
* na zadania własne		+ 1.041.895,00 zł
* na zadania z zakresu administracji rządowej i zlecone		- 998.408,20 zł
* na zadania z porozumień z organami administracji rządowej		+ 49.200,00 zł
* na zadania związane z realizacją programów Unii Europejskiej		+ 120.232,68 zł
- dotacje z budżetu Unii Europejskiej		+ 702.452,76 zł
- inne dotacje		+ 312.950,00 zł
* Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej		+ 292.950,00 zł
* Fundusz Edukacyjny Fundacji Świętego Mikołaja		+ 20.000,00 zł
1.2. Dochody majątkowe		+ 4.565.032,91 zł
- dochody własne		+ 279.861,28 zł
* dochody uzyskiwane przez jednostki budżetowe		+ 353.100,00 zł
* dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego		- 103.238,72 zł
* inne dochody należne Miastu na podstawie odrębnych przepisów		+ 30.000,00 zł
- dotacje celowe z budżetu państwa		+ 185.876,55 zł
* na zadania z zakresu administracji rządowej i zlecone		+ 105.000,00 zł
* na zadania z porozumień z organami administracji rządowej		+ 78.528,00 zł
* na zadania związane z realizacją programów Unii Europejskiej		+ 2.348,55 zł
- dotacje z budżetu Unii Europejskiej		+ 1.708.007,81 zł
- inne dotacje		+ 2.391.287,27 zł
* Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej		+ 1.500.000,00 zł
* Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej		+ 443.987,27 zł
* EkoFundusz		+ 447.300,00 zł

Podstawą dokonywania zmian w budżecie zadań własnych była bieżąca analiza stopnia realizacji planu, zaś zmiany w planie subwencji ogólnej i dotacji celowych wprowadzano sukcesywnie po otrzymaniu stosownych decyzji dysponentów środków.

Zwiększenie planu dochodów z tytułu wpływów podatkowych dotyczy przede wszystkim złożonych korekt deklaracji podatkowych w podatku od nieruchomości za lata 2006 - 2009 w zakresie instalacji przemysłowych, w związku z rozstrzygnięciem NSA.

Wpływy z tytułu udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych w budżecie pierwotnym przyjęto na poziomie nieco wyższym niż wynikało to z kalkulacji Ministerstwa Finansów (zaokrąglenie w górę), ale o ponad 3 mln zł niższym od wykonania za rok ubiegły. Można było się spodziewać, że negatywne skutki recesji w znacznej mierze ujawnią się dopiero w 2010 roku. Tak można było sądzić jeszcze w lutym, gdyż udziały w tym miesiącu otrzymane (za styczeń) były wyższe od wpływów za styczeń 2008 roku o blisko 1,5 mln zł.

Jednak już od marca (wpłata za luty) nastąpiło całkowite załamanie wpływów, dlatego na sesji w marcu zmniejszono plan o 6 mln zł. W lipcowej prognozie (zmiana budżetu państwa w sierpniu) Rząd obniżył szacunek z tego tytułu aż o 14,5%, co w przypadku Rybnika oznaczałoby ubytek rzędu 17 mln zł. Na podstawie analizy przebiegu wykonania, na sesji wrześniowej dokonano kolejnej korekty przewidywanych wpływów, obniżając je o dalsze 7 mln zł. Tak znaczący spadek dochodów z pewnością jest wynikiem obniżenia w 2009 roku stawek podatkowych (z 19, 30 i 40% do 18 i 32%) oraz większej liczby osób korzystających za 2008 rok z ulg podatkowych, w tym z ulgi rodzinnej. W Rybniku za 2008 rok rozliczyło PIT ponad 97 tys. podatników, a odliczenia (100%) od dochodu wyniosły ponad 16 mln zł (wzrost w stosunku do 2007 roku o blisko 3 mln zł), a od podatku 28,5 mln zł (wzrost o 1,3 mln zł), w tym ulga z tytułu wychowywania dzieci 27,8 mln zł (wzrost o blisko 1 mln zł). Rybnik jako miasto na prawach powiatu ma łącznie udział w tym podatku w wysokości 46,97%.

Zwiększenie planu z tytułu innych dochodów należnych Miastu na podstawie odrębnych przepisów dotyczy wpłaty niewykorzystanych środków wydatków niewygasających z 2008 roku (10,5 mln zł) - z czego część uchwalono ponownie na te same zadania (1,8 mln zł), a pozostałą kwotę (8,7 mln zł) na zbilansowanie innych wydatków, a także wpłaty przez oświatowe zakłady budżetowe nadwyżki środków obrotowych za 2008 r. (2,6 mln zł).

2. Dochody budżetowe w 2009 roku zostały zrealizowane w 98,15 %.

Stopień realizacji dochodów według ważniejszych źródeł przedstawia się następująco:

Dochody bieżące: 100,32%, w tym:

A.	Dochody własne	101 %
B.	Subwencja	100 %
C.	Dotacje celowe z budżetu państwa	98 %
D.	Dotacje z budżetu Unii Europejskiej	90 %
E.	Inne dotacje	100 %

Dochody majątkowe: 56,20%, w tym:

A.	Dochody własne	42 %
C.	Dotacje celowe z budżetu państwa	99 %
D.	Dotacje z budżetu Unii Europejskiej	100 %
E.	Inne dotacje	100 %

Plan dochodów bieżących z tytułu dotacji pochodzących z budżetu Unii Europejskiej na realizację projektów miękkich wyniósł po zmianach 4.090.502,23 zł i został wykonany w 90,10 % (3.685.698,31 zł). Do refundacji ze środków unijnych na koniec okresu sprawozdawczego pozostały wydatki w kwocie 1.519.022,42 zł oraz z budżetu państwa – 42.433,66 zł, które prefinansowano środkami własnymi.

Niski procent wykonania dochodów majątkowych (dochody własne) wynika z niezrealizowania planu sprzedaży nieruchomości. Spowodował to kryzys na rynku nieruchomości, zapoczątkowany z końcem 2008 r. Duże podmioty ograniczyły się do finalizacji już rozpoczętych inwestycji oraz do zakupu nieruchomości tylko w największych miastach w Polsce, na rynkach o najmniejszym ryzyku finansowym. Niekorzystna sytuacja miała również wpływ na mniejsze podmioty i osoby fizyczne, chcące inwestować w naszym mieście, które wyczekiwały na spadek cen. Duże znaczenie miało także zaostrzenie warunków udzielania kredytów przez banki, a nawet całkowite wstrzymanie akcji kredytowej na pewien czas.

Plan dochodów z tytułu dotacji pochodzących z budżetu Unii Europejskiej na realizację projektów inwestycyjnych został zrealizowany w 99,90%, ale na koniec roku miasto również prefinansowało ze środków własnych wydatki w kwocie 1.503.790,55 zł.

3. Ogółem stan zaległości z tytułu dochodów budżetowych na koniec 2009 r. wyniósł 29.547 tys. zł (bez odsetek od podatków lokalnych), co stanowi 5,56% należności ogółem. Największe zaległości wymagalne wystąpiły w podatkach: od nieruchomości (20.160 tys. zł) oraz od środków transportowych (1.108 tys. zł), a także z tytułu dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej (4.425 tys. zł), w tym przede wszystkim z tytułu zwrotu zaliczek alimentacyjnych i świadczeń pobieranych z funduszu alimentacyjnego (4.105 tys. zł). Odsetki od zaległości z tytułu podatków lokalnych na koniec okresu sprawozdawczego wyniosły 19.194 tys. zł. Zaległości w podatkach od nieruchomości i od środków transportowych od przedsiębiorstw i firm będących w upadłości lub likwidacji (28 podmiotów) wynosiły 10.977 tys. zł, a naliczone odsetki – 13.719 tys. zł. W związku z zakończeniem procesu likwidacji (1 przedsiębiorstwo stanowiące prawie 75% ogółu zaległości) oraz upadłości (1 podmiot) w 2010 roku zostaną wyksięgowane zaległości na kwotę 8.222 tys. zł oraz odsetki – 12.632 tys. zł.

4. Skutki obniżenia przez Radę Miasta górnych stawek podatkowych w podatkach i opłatach lokalnych w okresie sprawozdawczym wyniosły **5.911.166 zł**, w tym:

- podatek od nieruchomości 4.359.538 zł:
  - od osób fizycznych: 616.646 zł   - od osób prawnych: 3.742.892 zł
- podatek od środków transportowych: 1.469.991 zł
  - od osób fizycznych: 797.747 zł   - od osób prawnych: 672.244 zł
- opłata od posiadania psów: 81.637 zł.

5. Skutki zwolnień z podatków na podstawie uchwał Rady Miasta w okresie sprawozdawczym wyniosły **2.778.546 zł**, w tym:

- podatek od nieruchomości 2.767.947 zł:
  - od osób fizycznych: 287.975 zł   - od osób prawnych: 2.479.972 zł
- podatek rolny: 6.223 zł
  - od osób fizycznych: 4.874 zł   - od osób prawnych: 1.349 zł
- podatek leśny od osób fizycznych: 4.376 zł.

6. Skutki udzielonych decyzjami Prezydenta Miasta Rybnika ulg - umorzenia, odroczenia, raty - w okresie sprawozdawczym wyniosły **1.286.871 zł** (243 decyzje, w tym 234 decyzje o umorzeniu na kwotę 1.050.030 zł), w tym:

- podatek od nieruchomości 1.145.476 zł
  - od osób fizycznych: 114.943 zł   (w tym: 133 umorzenia na kwotę 61.764 zł),
  - od osób prawnych: 1.030.533 zł   (w tym: 24 umorzenia na kwotę 853.361 zł),
- podatek od środków transportowych: 28.936 zł
  - od osób fizycznych: 26.527 zł - 4 umorzenia,
  - od osób prawnych: 2.409 zł - 1 umorzenie,
- podatek rolny od osób fizycznych: 751 zł - umorzenie łącznego zobowiązania pieniężnego,
- podatek i opłata od posiadania psów, opłata skarbową: 1.867 zł - 72 umorzenia,
- odsetki za zwłokę: 109.841 zł
  - od osób fizycznych: 6.944 zł   (w tym umorzono kwotę 454 zł),
  - od osób prawnych: 102.897 zł   (umorzenie).

III. WYDATKI BUDŻETOWE

1. Zmniejszenia planu wydatków ogółem (per saldo) o kwotę - 46.501.653,82 zł

w tym:

- zwiększenie wydatków bieżących per saldo o kwotę + 4.140.144,42 zł
- zmniejszenie wydatków majątkowych per saldo o kwotę - 50.641.798,24 zł

Największych korekt planu wydatków dokonano w następujących działach (kwoty zbiorcze stanowią różnicę między zwiększeniami i zmniejszeniami planu)

600 – transport i łączność	- 33.810.012,56 zł
750 – administracja publiczna	- 8.079.964,20 zł
754 – bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	- 1.774.068,31 zł
757 – obsługa długu publicznego	- 1.000.000,00 zł
758 – różne rozliczenia	- 2.981.412,85 zł
801 – oświata i wychowanie	- 3.833.000,61 zł
852 – pomoc społeczna	- 2.902.104,61 zł
900 – gospodarka komunalna i ochrona środowiska	+ 7.136.125,28 zł
921 – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	- 1.402.286,69 zł

2. Wydatki budżetowe ogółem zostały zrealizowane w 96,35 %, w tym:

- wydatki bieżące 96,67 % (plan 401.065.446,97 zł, wykonanie 387.706.396,83 zł)
- wydatki majątkowe 95,50 % (plan 147.989.025,31 zł, wykonanie 141.328.133,88 zł).

W wydatkach ogółem mieszczą się wydatki, które nie wygasły z końcem roku budżetowego, stosownie do uchwały Rady Miasta Nr 683/XLVI/2009 z dnia 29 grudnia 2009 r., w wysokości 53.339.131,44 zł.

Struktura (wg działów) poniesionych wydatków przedstawia się następująco:

➤ transport i łączność	10,53 %
➤ gospodarka mieszkaniowa	2,76 %
➤ administracja publiczna	6,20 %
➤ bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2,73 %
➤ obsługa długu publicznego	1,47 %
➤ oświata i wychowanie	31,66 %
➤ edukacyjna opieka wychowawcza	1,70 %
➤ ochrona zdrowia	1,26 %
➤ pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	11,12 %
➤ gospodarka komunalna i ochrona środowiska	22,71 %
➤ kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	2,45 %
➤ kultura fizyczna i sport	3,99 %
➤ pozostałe	1,42 %

W ogólnej kwocie poniesionych wydatków 73,29 % stanowią wydatki bieżące, a 26,71 % wydatki majątkowe.

Środki finansowe przeznaczono przede wszystkim na następujące wydatki bieżące:

- wynagrodzenia i pochodne	64.871.391,48 zł
- dotacje	187.605.352,81 zł
* zakłady budżetowe, w tym:	162.998.835,81 zł
<i>dotacje dla oświatowych zakładów budżetowych</i>	<i>154.948.835,81 zł</i>
<i>z tego na wynagrodzenia, pochodne oraz odpisy na zfs</i>	<i>133.646.882,96 zł</i>
* instytucje kultury	10.787.100,00 zł
* Ochotnicze Straże Pożarne	110.000,00 zł
* na finansowanie zadań zleconych podmiotom należącym i nienależącym do sektora finansów publicznych	4.186.514,75 zł
* udzielone publicznym i niepublicznym przedszkolom, szkołom i placówkom oświatowo – wychowawczym prowadzonym przez podmioty nienależące do sektora finansów publicznych	7.412.412,00 zł
* dla gmin za dzieci z terenu Rybnika uczęszczające do niepublicznych przedszkoli w innych miastach	32.443,96 zł
* dla powiatów za dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	1.328.001,73 zł
* dla powiatów za dzieci przebywające w rodzinach zastępczych	376.212,55 zł
* dla Powiatu Rybnickiego na współfinansowanie Powiatowego Rzecznika Konsumentów	55.000,00 zł
* inne wpłaty zaliczane do dotacji	
▪ wpłata na fundusz celowy Komendy Miejskiej Policji w Rybniku	134.960,00 zł
▪ wpłata na fundusz celowy Śląskiego Oddziału Straży Granicznej	1.000,00 zł
▪ wpłata gminy na rzecz izb rolniczych w wysokości 2% uzyskanych wpływów z podatku rolnego	9.092,76 zł
▪ Państwowa Szkoła Muzyczna – nagroda Prezydenta Miasta w zakresie kultury	3.200,00 zł
▪ pomoc finansowa dla gminy Kamień Pomorski	30.000,00 zł
▪ zwroty dotacji z budżetu państwa z lat ubiegłych	140.579,25 zł
- transport lokalny	25.192.725,89 zł
- świadczenia rodzinne; zaliczki alimentacyjne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego	20.787.518,87 zł
- utrzymanie, modernizacje i remonty dróg	16.885.899,40 zł
- gospodarka ściekowa i ochrona wód, gospodarka odpadami, oczyszczanie i zieleń w mieście oraz oświetlenie uliczne	8.280.425,08 zł
- obsługę długu publicznego	7.802.363,25 zł
- remonty budynków szkół, przedszkoli oraz obiektów: kultury, zdrowia, opieki społecznej i kultury fizycznej	6.341.910,03 zł
- dodatki mieszkaniowe	3.445.020,59 zł
- zasiłki i usługi opiekuńcze w zakresie opieki społecznej	3.356.287,25 zł
- gospodarka gruntami i nieruchomościami	2.959.398,86 zł
- bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową	2.554.061,56 zł
- rodziny zastępcze	2.290.636,15 zł
- wpłatę do budżetu państwa z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów	1.804.709,00 zł

Miasto dopłaciło ze środków własnych do zadań oświatowych, finansowanych z części oświatowej subwencji ogólnej, ponad **26.348 tys. zł** (bez nakładów na remonty i inwestycje oświatowe). Wydatki poniesione na wynagrodzenia, pochodne oraz odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (113.997.293,38 zł) stanowiły 99,8% otrzymanej subwencji (114.174.309 zł). Ponadto ze środków unijnych, w ramach realizowanych projektów, przeznaczono na te wydatki 252.199,99 zł.

Średni roczny koszt oraz dopłata miasta do jednego ucznia w poszczególnych grupach placówek oświatowych kształtowały się następująco:

Placówka oświatowa	Średni koszt na 1 ucznia	w tym: średnia dopłata miasta do 1 ucznia	
		zł	%
szkoły podstawowe	6.491 zł	2.076 zł	32 %
gimnazja	6.374 zł	1.467 zł	23 %
szkoły ponadgimnazjalne	5.482 zł	469 zł	9 %
szkoły specjalne	28.570 zł	5.878 zł	21 %

Ponadto wydatki bieżące obejmują **dopłaty ze środków własnych** do realizacji innych zadań finansowanych przez budżet państwa - ogółem **2.834.560 zł**, w tym: Ośrodek Dokumentacji Geodezyjno – Kartograficznej (399.053 zł) oraz zadania z zakresu administracji rządowej (2.435.507 zł).

Na wydatki inwestycyjne z budżetu miasta w 2009 r. przeznaczono 141.328.134 zł. Największe nakłady inwestycyjne poniesione zostały w zakresie: gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (107.155 tys. zł), kultury fizycznej i sportu (11.239 tys. zł), oświaty i wychowania (6.310 tys. zł), transportu i łączności (4.143 tys. zł), bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej (3.732 tys. zł), administracji publicznej (3.700 tys. zł), gospodarki mieszkaniowej (3.472 tys. zł) oraz kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (1 mln zł), między innymi na następujące zadania inwestycyjne (w nawiasach podano kwoty wydatków niewygasających):

- budowa sieci kanalizacyjnej w dzielnicach miasta	93.482 tys. zł	(31.500 tys. zł)
- uporządkowanie gospodarki ściekowej w Rybniku	10.072 tys. zł	(1.871 tys. zł)
- dokończenie budowy krytej pływalni w Rybniku przy ul. Jastrzębskiej	6.429 tys. zł	(423 tys. zł)
- modernizacja hali widowiskowo – sportowej w Rybniku - Boguszowicach	3.825 tys. zł	(129 tys. zł)
- termomodernizacja placówek edukacyjnych	2.108 tys. zł	(1.659 tys. zł)
- termomodernizacja budynku ZSB i basenu krytego oraz budowa instalacji solarnej	1.057 tys. zł	(327 tys. zł)
- przebudowa i budowa układu drogowego w centrum Rybnika (Ryfama)	1.000 tys. zł	(970 tys. zł)
- budowa łącznika ulic Poligonowa - Rycerska	764 tys. zł	(719 tys. zł)
- budowa budynku Straży Miejskiej	2.505 tys. zł	(7 tys. zł)
- budowa systemu monitoringu wizyjnego – II etap	1.944 tys. zł	(327 tys. zł)
- Rybnicki System Informacji Przestrzennej	1.238 tys. zł	
- modernizacja i adaptacja 5 budynków mieszkalnych na budynki z lokalami socjalnymi przy ul. Ogrodowskiego 1a – 9a	1.460 tys. zł	
- przebudowa Domu Kultury w Rybniku - Niedobczycach	1.000 tys. zł	(988 tys. zł)

Realizacja Projektu „Budowa systemu kanalizacji sanitarnej w Rybniku”

W 2009 r. w ramach Projektu prowadzona była budowa kanalizacji sanitarnej w 8 dzielnicach miasta:

- **kontrakt 02.3/II** „Budowa kanalizacji w dzielnicach Piaski - Paruszowiec, Niedobczyce i Niewiadom w Rybniku - dokończenie robót”,
- **kontrakt 02.2/II** „Budowa kanalizacji w dzielnicach Orzepowice i Zebrzydowice w Rybniku - dokończenie robót”,
- **kontrakt 02.4/II** „Budowa kanalizacji w dzielnicach Ligota-Ligocka Kuźnia, Gotartowice i Boguszowice Stare – dokończenie robót”.

Wybudowano łącznie **18,6 km kanalizacji** sanitarnej i **32 przepompownie ścieków**. Od początku realizacji Projektu powstało **544,8 km kanalizacji sanitarnej**, co stanowi 99,8 % kolektorów sanitarnych planowanych do wybudowania oraz **68 przepompowni ścieków**, co stanowi 100% ogółu pompowni.

Ponadto, dokonano **sprawdzenia 94,4 km kanalizacji** sanitarnej wybudowanej w ramach zerwanych kontraktów **02.2/I, 02.3/I i 02.4/I**, w tym:

- 1,4 km kanalizacji w dzielnicy Orzepowice,
- 2,7 km kanalizacji w dzielnicy Zebrzydowice,
- 1,1 km kanalizacji w dzielnicy Niedobczyce,
- 0,4 km kanalizacji w dzielnicy Niewiadom,
- 0,2 km kanalizacji w dzielnicy Paruszowiec - Piaski,
- 33,1 km kanalizacji w dzielnicy Ligota-Ligocka Kuźnia,
- 30,3 km kanalizacji w dzielnicy Boguszowice Stare,
- 25,2 km kanalizacji w dzielnicy Gotartowice.

W 2009 r. **zakończono prace w terenie w ramach 2 kontraktów na roboty, tj.:**

- **kontrakt 02.2/II** „Budowa kanalizacji w dzielnicach Orzepowice i Zebrzydowice w Rybniku – dokończenie robót”,
- **kontrakt 02.3/II** „Budowa kanalizacji w dzielnicach Piaski - Paruszowiec, Niedobczyce i Niewiadom w Rybniku – dokończenie robót”.

Dnia 8 września 2008 r. Miasto Rybnik odstąpiło od **kontraktu 02.4/I** „Budowa kanalizacji w dzielnicach Ligota - Ligocka Kuźnia, Gotartowice, Boguszowice Stare w Rybniku”. W ramach zerwanego kontraktu wybudowano **91,8 km kanalizacji** oraz rozpoczęto budowę 11 przepompowni ścieków, co stanowi 83% kolektorów sanitarnych planowanych do wybudowania w ramach tego kontraktu. 30 lipca 2009 r. podpisano kontrakt z firmą Hydrobudowa Polska S.A. na dokończenie robót po zerwanym kontrakcie podstawowym.

W grudniu 2009 r. Wykonawca zakończył ostatecznie roboty podstawowe na opóźnionym **kontrakcie 02.2/II** „Budowa kanalizacji w dzielnicach Orzepowice i Zebrzydowice w Rybniku - dokończenie robót”, które pierwotnie miały zostać ukończone w październiku 2008 r.

Przez cały okres prowadzenia robót sprawowany był nadzór inwestorski przez firmę JacobsGIBB Consortium, która pełni tę funkcję w ramach umowy „Inżynier Kontraktu i Asysta Techniczna dla PIU/PWiK w Rybniku – dokończenie nadzoru”.

Łącznie w 2009 roku w ramach Projektu ISPA/FS dokonano płatności w wysokości 71.363.008,31 zł, w tym:

- z budżetu Miasta: **71.238.560,94 zł**
(w tym: WNW z 2008 r. 9.277.311,97 zł i prefinansowanie Funduszu Spójności 42.945.193,02 zł),
- z Funduszu Spójności **124.447,37 zł**.

Realizacja Projektu
„Uporządkowanie gospodarki ściekowej w mieście Rybnik”

Równocześnie z budową kanalizacji sanitarnej w dzielnicach realizowany jest Projekt „Uporządkowanie gospodarki ściekowej w mieście Rybnik”, który ubiega się o dofinansowanie z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Całkowita wartość Projektu, po modyfikacji obejmującej zmianę roku bazowego oraz możliwość odzyskania kwoty VAT w ramach niektórych kontraktów wchodzących w zakres Projektu, wynosi 50,6 mln zł, z tego kwota wnioskowana z POIiŚ - 41,7 mln zł, co stanowi około 82% kosztów kwalifikowanych. Obecnie wniosek o dofinansowanie Projektu jest ponownie w trakcie weryfikacji

W ramach kontraktu „Uporządkowanie i przebudowa istniejącej kanalizacji sanitarnej dla dzielnic centralnych Miasta Rybnika - **zlewnia kolektora A**” wybudowano w 2009 roku **2,6 km kanalizacji sanitarnej**. Od początku realizacji kontraktu wybudowano 4,3 km kanalizacji sanitarnej, osiągając 99,3 % zakresu rzeczowego.

Zadanie „Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Hallera, Miejskiej, B. Chrobrego i 3-go Maja oraz kanalizacji deszczowej w ul. B. Chrobrego i Miejskiej”, objęte Projektem, nie zostało zrealizowane wskutek braku ostatecznej decyzji o zatwierdzeniu wniosku o dofinansowanie. W marcu 2009 r. Miasto otrzymało z Ministerstwa Środowiska informację o odrzuceniu wniosku, gdyż nie spełnia on, zdaniem oceniających, kryteriów merytorycznych I i II stopnia. W kwietniu 2009 r. złożony został protest od przedmiotowej decyzji, a w czerwcu 2009 r. - w odpowiedzi na oddalenie protestu – złożony został wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. Po uzyskaniu zgody na dokonanie ponownej oceny, w listopadzie 2009 r. Miasto przesłało poprawioną wersję wniosku. Do tej pory brak jest informacji dotyczącej ostatecznego rozstrzygnięcia.

Przez cały okres prowadzenia robót sprawowany był nadzór inwestorski przez firmę SAFEGE S.A., która pełni tę funkcję w ramach umowy „Inżynier Kontraktu dla Projektu Uporządkowanie gospodarki ściekowej w mieście Rybnik”.

Płatności dokonane w 2009 r. w ramach realizacji Projektu wyniosły 10.763.341,89 zł i zostały sfinansowane ze środków własnych Miasta (w tym z WNW z 2008 r. – 2.561.382,51 zł).

IV. WYKONANIE BUDŻETU ZBIORCZO – SYTUACJA FINANSOWA MIASTA

<i>dane w zł</i>	plan pierwotny	plan po zmianach	wykonanie
Dochody	449.300.644,15	491.589.372,13	482.473.311,16
Wydatki	595.556.126,10	549.054.472,28	529.034.530,71
Deficyt	-146.255.481,95	-57.465.100,15	-46.561.219,55

Rok budżetowy 2009 zamknął się deficytem w kwocie 46.561.219,55 zł, tj. wynikiem lepszym o 10.903.880,60 zł od zakładanego w planie po zmianach. Na poprawę wynikułożyły się niezrealizowane wydatki (20.019.941,57 zł) oraz niewykonane dochody (9.116.060,97 zł).

W przeliczeniu na jednego mieszkańca podstawowe wielkości budżetowe, w czterech ostatnich latach, kształtowały się następująco:

	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.
dochody ogółem, w tym	3.281 zł	3.724 zł	3.894 zł	3.506 zł
<i>dochody bieżące</i>	<i>2.708 zł</i>	<i>2.914 zł</i>	<i>3.191 zł</i>	<i>3.407 zł</i>
<i>dochody majątkowe</i>	<i>573 zł</i>	<i>810 zł</i>	<i>703 zł</i>	<i>99 zł</i>
wydatki ogółem, w tym	3.355 zł	4.117 zł	3.873 zł	3.844 zł
<i>wydatki bieżące</i>	<i>2.202 zł</i>	<i>2.434 zł</i>	<i>2.585 zł</i>	<i>2.817 zł</i>
<i>wydatki majątkowe</i>	<i>1.153 zł</i>	<i>1.683 zł</i>	<i>1.288 zł</i>	<i>1.027 zł</i>

Spadek dochodów majątkowych i związanych z nimi wydatków w latach 2008 – 2009, w stosunku do roku 2007, wynika przede wszystkim z końcowych rozliczeń projektów współfinansowanych ze środków unijnych w ramach perspektywy finansowej na lata 2004 - 2006. Realizacja dochodów z tytułu środków zarezerwowanych w ramach programu rozwoju subregionu zachodniego oraz projektu kluczowego, a także innych – w oparciu o rozstrzygnięte konkursy, w ramach perspektywy finansowej na lata 2007 - 2013, nastąpi w 2010 r. Dopiero w II półroczu 2009 roku instytucje zarządzające programami uruchomiły faktyczny proces rozstrzygania konkursów oraz podpisywania umów o dofinansowanie. Z 18 projektów inwestycyjnych, na które miasto uzyskało zapewnienie dofinansowania, w okresie od września do grudnia 2009 r. zostało podpisanych 5 umów. Na globalny spadek wydatków majątkowych ma też wpływ realizacja największej inwestycji w mieście – kanalizacji sanitarnej, gdzie następuje rozliczanie kolejnych kontraktów.

W latach 2003 – 2009 miasto otrzymało ze środków unijnych na realizację projektów inwestycyjnych 276.649.885 zł, w tym ze środków ISPA/FS na budowę kanalizacji sanitarnej w dzielnicach miasta - 215.311.555 zł. Ponadto na realizację projektów miękkich w tych latach pozyskano 22.071.062 zł. W 2009 r. dochody z tego tytułu wyniosły 3.685.698 zł, z tego m. in. na „Skorzystaj z szansy” – 1.617.225 zł, projekty edukacyjne – 1.399.640 zł, z zakresu przeciwdziałania bezrobociu – 287.012 zł oraz „Rybnik to dobry adres” – 131.845 zł. Ogółem pozyskane środki unijne w ostatnich siedmiu latach wyniosły 298.720.947 zł, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 2.171 zł.

Efektywność działania jednostki samorządu terytorialnego wyznacza nie tylko stopień realizacji dochodów i wydatków oraz osiągnięty wynik budżetowy, ale przede wszystkim wynik operacyjny, który określa zdolność i możliwości miasta do spłaty zobowiązań oraz finansowania inwestycji ze środków własnych.

Wynik operacyjny, liczony jako różnica między dochodami a wydatkami bieżącymi, w przypadku osiągania dodatnich wartości, stanowi nadwyżkę operacyjną (odpowiednio deficyt operacyjny w przypadku ujemnego wyniku operacyjnego).

W 2009 r. miasto wygenerowało **nadwyżkę operacyjną** w kwocie 81.146.952 zł, którą sfinansowano spłatę zadłużenia (20.740.975 zł) oraz część wydatków inwestycyjnych (60.405.977 zł). Stanowiła ona 16,8% dochodów ogółem i 17,3% dochodów bieżących. W 2008 r. średnia dla miast na prawach powiatu (bez metropolii) wynosiła 10,2% w stosunku do dochodów ogółem. Udział nadwyżki operacyjnej i dochodów majątkowych w wydatkach inwestycyjnych wyznacza stopień samofinansowania. W poszczególnych latach udział ten kształtował się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009
1	Wydatki inwestycyjne	121.101.860	160.303.350	232.661.485	177.535.871	141.328.134
2	Nadwyżka operacyjna	44.237.574	70.336.266	66.378.582	83.502.607	81.146.952
3	Dochody majątkowe	59.625.096	79.682.279	111.938.253	96.995.662	13.619.962
w tym	<i>sprzedaż mienia</i>	<i>16.830.768</i>	<i>4.801.727</i>	<i>6.584.006</i>	<i>13.335.818</i>	<i>7.744.120</i>
	<i>środki na inwestycje</i>	<i>42.794.328</i>	<i>74.880.552</i>	<i>105.354.247</i>	<i>83.659.844</i>	<i>5.875.842</i>
4	Relacja 2:1 (%)	36,5	43,9	28,5	47,1	57,4
5	Relacja 3:1 (%)	49,2	49,7	48,1	54,6	9,6
6	Wskaźnik (%) samofinansowania	85,7	93,6	76,6	101,7	67,0

Z powyższych danych wynika, że w 2009 r. stopień samofinansowania kształtował się na niższym niż w latach poprzednich poziomie i wynosił 67%, przede wszystkim ze względu na zmniejszenie wielkości środków zewnętrznych (unijnych) na inwestycje. Poziom wskaźnika samofinansowania nadal jednak świadczy o wysokim potencjale inwestycyjnym miasta i dobrej płynności finansowej.

Inne wskaźniki do oceny sytuacji finansowej Miasta kształtowały się następująco:

wskaźniki zadłużenia	2008 r.	2009 r.
zobowiązania ogółem* / dochody bieżące	37,3%	30,9%
obsługa zadłużenia* / dochody bieżące	4,6%	5,7%
wydatki bieżące + spłata zadłużenia / dochody bieżące	84,0%	87,3%
wskaźniki dochodów		
dochody podatkowe + opłaty / dochody bieżące	50,1%	48,3%
dochody bieżące / dochody ogółem	81,9%	97,2%
wskaźniki wydatków		
wydatki na wynagrodzenia i pochodne (łącznie z OZB) / wydatki bieżące	49,0%	49,3%
subwencja + dotacje bieżące / wydatki bieżące	44,1%	43,5%
wydatki majątkowe / wydatki ogółem	33,2%	26,7%

* po wyłączeniach z uoŃp

Jak wynika z powyższych wskaźników sytuacja miasta jest nadal stabilna, pomimo odczuwania skutków kryzysu finansowego. Wskaźniki zadłużenia oraz obsługi długu liczone do dochodów bieżących (które są bardziej miarodajne od wskaźnika ustawowego, bazującego na dochodach ogółem) także mieszczą się w obowiązujących granicach (odpowiednio 60% i 15%). Dochody bieżące pokrywają z nadkładem wydatki niezbędne do sprawnego funkcjonowania jednostek organizacyjnych oraz na obsługę zadłużenia (raty i odsetki). O potencjale Miasta świadczy również to, iż połowę dochodów bieżących stanowią wpływy o stosunkowo trwałym charakterze.

Wśród wydatków bieżących, które w 43,5 % sfinansowane zostały poprzez transfery z budżetu państwa, dominują wydatki na wynagrodzenia i pochodne (uwzględniające również koszty OZB pokrywane z dotacji budżetu miasta), stanowiące 49,3%. W 2008 roku średnia dla miast na prawach powiatu (bez metropolii) wynosiła w tym zakresie 46,1%, a więc zaledwie o 3,2% mniej niż w Rybniku w 2009 roku.

Na uwagę zasługuje nadal wysoki poziom wydatków inwestycyjnych (26,7%), co jest kontynuacją wyników budżetowych ostatnich lat (w latach 2003 - 2008 wskaźnik ten wynosił odpowiednio: 19,2%, 23,5%, 29,7%, 34,4%, 40,88% i 33,2%).

W 2009 r. miasto korzystało ze zwrotnych zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji w kwocie 41.512.825 zł. Obejmowały one preferencyjne pożyczki z WFOŚiGW na basen kryty ZSB (531.223 zł) i III kwatere składowiska odpadów komunalnych (440.139 zł) oraz z NFOŚiGW na prefinansowanie salda końcowego ISPA/FS (40.541.463 zł). Przychody te wraz z wolnymi środkami w kwocie 34.829.219 zł w całości pokryły potrzeby miasta.

Wysoce preferencyjne oprocentowanie pożyczek zarówno z WFOŚiGW (odpowiednio 0,2 stopy redyskonta weksli dla pożyczek ISPA/FS oraz 0,4 dla pozostałych), jak i z NFOŚiGW (0,8 stopy redyskonta weksli) pozwoliło na efektywne zarządzanie środkami własnymi.

W 2009 roku był również do dyspozycji kredyt w rachunku bieżącym w wysokości 8 mln zł, z którego korzystano przez trzy dni. Poniesione koszty w okresie sprawozdawczym wyniosły 10,04 zł.

Na spłatę zadłużenia wydano ogółem 21.415.481 zł; kwota ta obejmowała wykup kolejnej serii obligacji (7.500.000 zł), spłaty rat pożyczek z WFOŚiGW (9.142.704 zł) i kredytów z BGK (4.772.777 zł).

Stan zobowiązań Miasta na koniec 2009 roku wyniósł 185.494.751 zł. W strukturze zadłużenia obligacje komunalne stanowią 48,8%, pożyczki z WFOŚiGW 29%, pożyczka z NFOŚiGW 21,8%, kredyty preferencyjne z BGK 0,2%, natomiast zobowiązania wymagalne – 0,2%.

Zobowiązania wymagalne (301.871 zł) prawie w całości dotyczyły Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej, którego niedostateczna płynność finansowa, związana przede wszystkim z nieściągalnymi należnościami, nie pozwoliła na uregulowanie wszystkich zobowiązań. Zaledwie 16,91 zł z zobowiązań wymagalnych dotyczyło Gimnazjum nr 2, które nie uregulowało faktury w pełnej wysokości.

Wskaźniki finansowe zostały utrzymane na bezpiecznym poziomie: wskaźnik zadłużenia wyniósł 30,04% (bez wyłączeń, o których mowa w ustawie o finansach publicznych – 38,45%), a wskaźnik obsługi długu – 5,51% (bez wyłączeń, o których mowa w ustawie o finansach publicznych – 6,05%).

Oprocentowanie czasowo wolnych środków pieniężnych przyniosło miastu dochody w kwocie 9.742 tys. Dochody te przekroczyły o 25% koszty obsługi długu, które wyniosły 7.802 tys. zł.

Dobłą sytuację finansową miasta potwierdziła przeprowadzona w połowie 2009 roku aktualizacja ratingu nadanego w 2002 r. przez agencję ratingową Fitch Ratings. Rating został utrzymany na poziomie A(pol) z perspektywą stabilną. Agencja podała w uzasadnieniu, że rating odzwierciedla racjonalne zarządzanie budżetowe – bardzo dobre wyniki na poziomie operacyjnym, umiarkowane zadłużenie oraz niewielkie ryzyko wynikające z sektora spółek komunalnych.

V. Realizacja przychodów i kosztów zakładów budżetowych, Gminnego i Powiatowego Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym oraz dochodów własnych i wydatków nimi finansowanych jednostek budżetowych w 2009 roku przedstawia się następująco:

w tys. zł

Nazwa	Przychody			Koszty		
	plan	wykonanie	%	plan	wykonanie	%
oświatowe zakłady budżetowe	163.905	163.126	99,5	164.319	157.846	96,1
<i>w tym: dotacja podmiotowa z budżetu</i>	155.022	154.949	99,9			
Amortyzacja		3.947			3.947	
Inne zwiększenia / zmniejszenia	311	353		26	57	
Ogółem	164.216	167.426	102,0	164.345	161.850	98,5
Ponadto dotacja inwestycyjna	129	129	100	129	129	100
Zakład Gospodarki Mieszkaniowej	34.450	35.115	101,9	34.401	32.093	93,3
<i>w tym: dotacja przedmiotowa z budżetu</i>	8.050	8.050	100			
Amortyzacja		3.521			3.521	
Inne zwiększenia / zmniejszenia		385			1.713	
Ogółem	34.450	35.021	101,7	34.401	37.327	108,5
Ponadto dotacja inwestycyjna	1.016	1.016	100	1.016	1.016	100
Gminny FOŚiGW	4.600	4.556	99,0	7.479	7.338	98,1
Amortyzacja		329			329	
Ogółem	4.600	4.885	106,2	7.479	7.667	102,5
Powiatowy FOŚiGW	2.245	2.168	96,6	4.522	4.834	106,9
Amortyzacja		66			66	
Ogółem	2.245	2.234	99,5	4.522	4.900	108,4
Powiatowy FGZGiK	961	896	93,2	2.185	1.853	84,8
Amortyzacja		19			19	
Ogółem	961	915	95,2	2.185	1.872	85,7
Dochody własne i wydatki nimi finansowane jedn. budżetowych	296	202	68,2	504	236	46,8

Koszty **oświatowych zakładów budżetowych** finansowane są dotacją budżetową w 95,7%. Struktura kosztów oświatowych zakładów budżetowych przedstawia się następująco: wynagrodzenia 66%, pochodne od wynagrodzeń 11 %, odpisy na zfsś 5% oraz pozostałe koszty 18 %. Oświatowe zakłady budżetowe zamknęły 2009 rok nadwyżką środków obrotowych z działalności podstawowej, podlegającą odprowadzeniu do budżetu miasta, w łącznej kwocie per saldo 4.922.508,33 zł.

Dotacje celowe z budżetu miasta zostały przeznaczone na:

- zakupy inwestycyjne - zmywarki: P 18, P 21, P 22, P 26, SP 20, SP 27 (38.026 zł),
- monitoring wizyjny - Zespół Szkół Budowlanych (32.668,67 zł),
- renowację boiska szkolnego – SP 19 (20.740 zł),
- pracownię hotelarską – Zespół Szkół Ekonomiczno – Usługowych (37.725 zł).

Oświatowe zakłady budżetowe ze środków własnych sfinansowały:

- zakupy inwestycyjne (168.541,21 zł) – klimatyzator (ZST), magiel (ZSE-U), drukarka (ZS nr 5), piec do wypalania gliny (ZSS), wyposażenie pracowni RCEZ, zmywarki (P14, P 17, P 23, P 32, P 36, SP 21), okap centralny (P 36), patelnie elektryczne (P5, P 18, P 36), obieraczka do ziemniaków (P 35),
- monitoring wizyjny - Gimnazjum nr 4 (6.500 zł),
- pracownię hotelarską – Zespół Szkół Ekonomiczno – Usługowych (20.252 zł),
- wymianę dachu wraz z termoizolacją - Rybnickie Centrum Edukacji Zawodowej (41.079,25 zł).

Zakład Gospodarki Mieszkaniowej finansuje swoją działalność przede wszystkim przychodami własnymi (czynsze z budynków mieszkalnych i lokali użytkowych), które wyniosły 27.065 tys. zł, co stanowi 77 % przychodów ogółem. Otrzymana z budżetu miasta dotacja przedmiotowa przeznaczona została na remonty zasobów mieszkaniowych. Zakład otrzymał z budżetu miasta dotację celową na dofinansowanie kosztów inwestycyjnych (1.016 tys. zł) budowy budynku mieszkalnego przy ul. Kolejowej. Budowę rozpoczęto w lipcu 2009 r. Powstały już cztery kondygnacje nadziemne i jedna podziemna. Wykonano przyłącze wodociągowe i gazowe oraz trwają prace przy budowie przyłącza kanalizacji deszczowej. Prowadzone są prace przy budowie ścianek działowych oraz rozpoczęto montaż instalacji sanitarnych. Planowana wartość całej inwestycji wynosi 4 mln zł. Zakończenie robót planowane jest na październik 2010 r.

Przychodami **gminnego i powiatowego funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej** były głównie udziały we wpływach z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, a także opłaty za wycięcie drzew i odsetki od nieterminowo regulowanych należności. Środki tych funduszy wydawano przede wszystkim na realizację zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych służących ochronie środowiska, na utrzymanie i urządzenie terenów zielonych, edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych.

Przychodami **Powiatowego Funduszu Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym** były wpływy ze sprzedaży map oraz za wypisy z rejestrów gruntów, a także odsetki od środków na rachunku bankowym. Środki tego funduszu przeznaczono na prowadzenie bieżącej działalności Ośrodka Dokumentacji Geodezyjno – Kartograficznej oraz zakup oprogramowania komputerowego. 20 % wpływów odprowadzono do Centralnego i Wojewódzkiego Funduszy Gospodarki Zasobem Geodezyjnym i Kartograficznym.

Dochody własne jednostek budżetowych, obejmujące głównie darowizny sponsorów (145 tys. zł), zamknęły się kwotą 202 tys. zł. Największe kwoty pozyskały jednostki: Dom Dziecka (46 tys. zł), MOSiR (41 tys. zł - na organizację imprez sportowych i akcję *Lato dzieciom*), Urząd Miasta – Dzielnice (44 tys. zł) oraz KM PSP (26 tys. zł). Wydatki finansowane dochodami własnymi zamknęły się kwotą 236 tys. zł, a środki pieniężne pozostałe do wykorzystania w 2010 roku wyniosły 174 tys. zł.